

University of Groningen

Voorwoord

van Hattum, W.F.

Published in:

Ontmoetingen : Voordrachtenreeks van het Lutje Psychiatrisch-Juridisch Gezelschap

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2007

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

van Hattum, W. F. (2007). Voorwoord. Ontmoetingen : Voordrachtenreeks van het Lutje Psychiatrisch-Juridisch Gezelschap, 12.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Voorwoord

In de periode 2002 tot eind 2006 werd 24 maal een levenslange straf uitgesproken; nog nooit zo vaak in zo korte tijd. Deze sterke stijging was aanleiding om de bijeenkomsten van het Lutje P.J.G. in 2006 te wijden aan de levenslange gevangenisstraf en andere vormen van levenslange detentie: de longstay en de Engelse *life sentences*.

Wiene van Hattum beet het spits af en zette de levenslange gevangenisstraf in het licht van het toeval. Was het niet net zo goed mogelijk geweest dat de schutter van Het Koetsiertje destijds een lange straf met TBS had gekregen in plaats van de levenslange gevangenisstraf die hij nu nog steeds ondergaat? De gekozen invalshoek maakte veel discussie los. Er is immers in alle strafzaken sprake van een zekere mate van toeval. Spreekster benadrukte dat de absolute vorm van tenuitvoerlegging van de straf, immers ‘tot de dood er op volgt’, niet met de verschillende toevalsfactoren is te rijmen. Zij bepleitte een met maatregel verlengbare tijdelijke gevangenisstraf geïnspireerd op het Engelse model. Tom Deenen zette hiertegenover zijn ervaringen met de longstay. In de TBS is het niet uitzonderlijk dat mensen tot hun levenseinde vast blijven zitten en op het kerkhof bij de kliniek worden begraven. De longstay biedt deze mensen een zo menswaardig mogelijk bestaan, maar in gesloten setting. De behandeling is niet meer gericht op het terugbrengen van de delictgevaarlijkheid, maar op het stabiliseren van de conditie van de patiënt. Het gaat dus om het voorkomen van escalering en zorgen dat de tbs’er minder aanvaringen heeft met zijn omgeving. Het ontbreken van de behandeldruk betekent voor sommige longstay’ers een verademing. De longstay is daarom het juiste antwoord op delictgevaarlijke onbehandelbare mensen.

Hierna was het de beurt aan iemand die de langgestraften in verschillende stadia van hun detentie aan zich voorbij ziet komen: de gezondheidspsycholoog van het Penitentiair Selectiecentrum in Den Haag, Lila van der Sande. Zij onderscheidde vier stadia in beleving van de levenslange straf: die tijdens de strafprocedure, die na het onherroepelijk worden van het vonnis, de

periode van aanpassing en slijtage, en tenslotte de hospitalisatie. Van de Sande bepleitte voor deze gedetineerden op hun straf toegesneden dagprogramma's en aangepaste activiteiten met meer keuzevrijheid, om de vervlakking van het bestaan tegen te gaan. De situatie van de levenslanggestrafte roept nu eenmaal vroeger of later existentiële vragen op. Gelet op de dunne scheidingslijn tussen deze groep gedetineerden en die met lange TBS, zoals de longstay-populatie, besprak zij de mogelijkheid om beide groepen samen te plaatsen. Ten slotte onderstreepte zij het belang van enig perspectief. Haar betoog heeft inmiddels weerklank gevonden in het in november uitgebracht advies van de RSJ over de levenslange gevangenisstraf, 'Perspectief op verandering'.

Aan het slot van deze cyclus hield Remy Gaarhuis ons voor welke ontwikkeling de *life sentences* in Engeland hebben doorgemaakt in de afgelopen veertig jaar. Deze veranderden - onder invloed van maatschappelijke stromingen en door regelrecht ingrijpen van het EHRM - van een sanctie die volledig werd bestierd door de administratie, in een met rechtswaarborgen omgeven sanctie van onbepaalde duur. De gelijkenis tussen de wijze van tenuitvoerlegging van deze straffen voordat die waarborgen bestonden en de wijze van tenuitvoerlegging van onze levenslange straf nu, is groot. Het heeft derhalve zin om de houdbaarheid van onze levenslange gevangenisstraf te (laten) toetsen.

De redactie